

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania H. F.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o ponowne ustalenie wysokości emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 lutego 2021 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 19 września 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 19 września 2019 r. w sprawie III AUa (...) oddalił apelację ubezpieczonego H. F. od wyroku Sądu Okręgowego w G. – Ośrodka Zamiejscowego w R. z 4 września 2017 r. w sprawie IX U (...) oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmawiającej mu ponownego ustalenia wysokości emerytury.

Ubezpieczony zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie: (-) art. 228 w związku z art. 316, art. 328 § 2 oraz z art. 391 k.p.c. w zakresie w jakim zarówno sądy pominęły fakt notoryjny, iż w latach 1970-79 pracownicy przemysłu węglowego zatrudnieni na stanowiskach specjalistycznych jakimi są stanowiska górników strzałowych byli uprawnieni i pobierali z tytułu wykonywanej pracy premie regulaminowe podczas

gdy wiedzą powszechną jest, to że premie te były przez tych pracowników przemysłu węglowego w tym okresie pobierane; (-) art. 328 § 2 oraz art. 391 k.p.c. w zakresie niepoczynienia rozważań co do charakteru prawnego premii regulaminowej i w istocie jej arbitralne pominięcie przy ustaleniu składników podstawy wymiaru wynagrodzenia przez co podstawa wymiaru emerytury i renty w sposób nieuprawniony została zaniżona; (-) § 41 ust. 1 Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego z dnia 1 stycznia 1975 r. przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż przyznanie premii regulaminowej w latach 1970-1979 dla pracownika przemysłu węglowego było uzależnione od spełnienia dodatkowych warunków w sytuacji gdy postanowienia tego przepisu wprost wskazują na to, że premia regulaminowa stanowiła obligatoryjny składnik wynagrodzenia należny pracownikom przemysłu węglowego, a jej pozbawienie w istocie następowało jedynie w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy lub obowiązków dotyczących przestrzegania organizacji i czasu pracy; (-) art. 382 w związku z art. 278 k.p.c. w zakresie nierozważenia w sposób wszechstronny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w zakresie niewyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy w sytuacji gdy biegły sądowy zaniżył płacę zasadniczą należną ubezpieczonemu zgodnie z obowiązującą stawką zaszeregowania a także w zakresie w jakim Sąd ten nie wyjaśnił w uzasadnieniu skarżonego orzeczenia jakie racje i dowody przemawiają za tym, iż nie można podzielić zarzutów ubezpieczonego co do składników i wysokości płacy zasadniczej wymagających odtworzenia, przez co dokonanie w pełnym zakresie oceny zasadniczych powodów takiego rozstrzygnięcia nie jest możliwe; (-) art. 232 w związku z art. 278 w związku z art. 286 k.p.c. w zakresie pominięcia okoliczności, iż sporządzona przez biegłego sądowego opinia stanowiąca rekonstrukcję składników wynagrodzenia i jego wysokości w spornym okresie może zostać przygotowana w oparciu o informację i dowody wysoce prawdopodobne, a nie jedynie pewne i nie budzące wątpliwości co wynika ze specyfiki postępowania, w którym dowód jest przeprowadzany; (-) art. 328 § 2 k.p.c. przez zaniechanie wyjaśnienia w treści uzasadnienia wyroku podstawy prawnej i faktycznej, a tym samym motywów rozstrzygnięcia w zakresie twierdzeń,

iż współczynnik 250% nie zostanie osiągnięty nawet przy uwzględnieniu zarzutu zaniżenia zaszeregowania.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na ustaleniu czy premia regulaminowa pracowników górnictwa podziemnego wypłacana w latach 70-80 XX wieku stanowi fakt notoryjny w rozumieniu art. 228 § 1 k.p.c. Twierdził ponadto, że skarga powinna być przyjęta do rozpoznania z uwagi na to, iż jest oczywiście uzasadniona. Wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, niepublikowane).

Natomiast co do przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne

jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanych przez siebie przesłanek przedsądu.

Po pierwsze skarżący łączy oczywistą zasadność skargi kasacyjnej z wystąpieniem istotnego zagadnienia prawnego. Tymczasem, już tylko z samej przedstawionej wyżej istoty ustawowych przesłanek przedsądu przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wynika, że co do zasady nie mogą one występować jednocześnie. Jeżeli bowiem w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne, od którego rozstrzygnięcia zależy wydanie prawidłowego orzeczenia co do istoty sprawy, to z natury rzeczy ewentualny błąd orzeczniczy popełniony przez Sąd drugiej instancji nie może mieć charakteru oczywistego i podstawowego. Z kolei skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia

prawnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2011 r., II PK 247/10, LEX nr 1274964).

Tymczasem powołane przez skarżącego okoliczności nie uzasadniały przyjęcia skargi do rozpoznania w oparciu o zarzut rzekomego oczywistego uzasadnienia podstaw kasacyjnego zaskarżenia, które były podstawą negatywnego dla skarżącego wyrokowania. Skarżący nie sformułował żadnego zagadnienia prawnego zgodnie ze wskazanymi wyżej wytycznymi, nie uzasadnił również w stosownym wywodzie, że wniesiona skarga jest oczywiście uzasadniona. W przedmiotowej sprawie zarówno zarzuty, jak i uzasadnienie skargi kasacyjnej w istocie rzeczy sprowadzały się do niedopuszczalnej i ewidentnie chybionej polemiki z poczynionymi ustaleniami faktycznymi.

Przed wszystkim zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Skoro skarga nie może być oparta na zarzutach w zakresie ustalenia faktów i oceny dowodów, wyłączona jest ingerencja Sądu Najwyższego w dokonaną przez sąd drugiej instancji ocenę wiarygodności i mocy dowodów. Przedstawiona w skardze argumentacja mająca przemawiać za nadaniem mocy dowodom, które Sąd Apelacyjny uznał za niewystarczające lub niewiarygodne, nie może być przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, skoro zarzuty tego dotyczące nie mogą być podstawą skargi kasacyjnej. Instytucja przeliczenia wysokości świadczenia umożliwia zwiększenie emerytury lub renty w wyniku uwzględnienia w podstawie wymiaru świadczenia okresów ubezpieczenia przypadających zarówno przed, jak i po przyznaniu emerytury. Do przeliczenia świadczenia nie można jednak wykorzystać danych o uzyskiwanych dochodach, które nie wpływają w sposób pewny, lecz tylko przybliżony lub prawdopodobny, na ustalenie podstawy obliczenia wysokości emerytur i rent, jak np. przyjęcie hipotetycznej i uśrednionej wielkości premii ubezpieczonego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, LEX nr 390123).

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanych przesłanek przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.